

7.3.2023

VMJulKICT

Sari Liski, Päivi Anttila

Digitaalisen henkilöllisyyden kehittämisen hankkeen ohjausryhmä

Aika 7.3.2023 klo 13.30-14.30

Paikka Nh Loppupeli, Mariankatu 9 (Teams)

Osallistujat	Jarkko Levasma	ICT-johtaja, VM	pj.
	Alexandra Hacklin	ohjelmapäällikkö, VM	varapj.
	Mikko Levämäki	erityisasiantuntija, SM	jäsen
	Johanna Kari	neuvotteleva virkamies, SM	varajäsen
	Maija Ahokas	yksikön johtaja, LVM	varajäsen
	Tomi Kytölä	erityisasiantuntija, OKM	jäsen
	Liisa Huhtala	hallitusneuvos, TEM	jäsen
	Teemupekka Virtanen	erityisasiantuntija, STM	jäsen
	Leena Ritola	lähetystöneuvos, passi- ja notaari- palvelujen yksikönpäällikkö, UM	jäsen
	Teemu Kääriäinen	erityisasiantuntija, VM	sihteeristö
	Kimmo Mäkinen	erityisasiantuntija, VM	sihteeristö
	Riitta Partala	johtaja, DVV	sihteeristö
	Anneli Kupari	johtava asiantuntija, DVV	1. varajäsen
	Jussi Tuumi	johtava asiantuntija, DVV	2. varajäsen
	Sami Kettunen	hankepäällikkö, POHA	sihteeristö
Sari Liski	hankepäällikkö, VM	pääsihteer	
Päivi Anttila	hankekoordinaattori, VM	sihteer	
Poissa	Laura Eiro	ylijohtaja, LVM	jäsen

1. Kokouksen avaus ja esityslistan hyväksyminen (Jarkko Levasma)

Päätösesitys: Hyväksytään kokouksen esityslista.

Päätös: Hyväksyttiin. Hankepäälliköksi ja toiseksi varajäseneksi sihteeristöön ja ohjausryhmään digitaalisen henkilöllisyyden kehittämisen hankkeeseen nimitetty johtava asiantuntija Jussi Tuumi Digi- ja väestötietovirastosta esittäytyi.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen (Jarkko Levasma) (liite 1)

Päätösesitys: Hyväksytään edellisen kokouksen pöytäkirja.

Päätös: Hyväksyttiin.

3. Hankkeen tilannekuva (liitteet 2a-b)

Sari Liski esittelijänä.

Hallituksen esitys eduskunnalle digitaalista henkilöllisyyttä koskevaksi lainsäädännöksi on rauennut, joten HE 133/2022 mukaisia toteutuksia ei voida hankkeessa toistaiseksi edistää. Digitaalisen henkilöllisyyden hankkeen osalta on selvittävänä, jatketaanko nykyistä hanketta vai tullaanko se päättämään. Joka tapauksessa muuttuneessa tilanteessa ei voida jatkaa aiemman hankesuunnitelman mukaisesti.

Hankkeessa edelleen edistettävät merkittävimmät kokonaisuudet:

- Lainsäädännön tilanne- ja aikatauluarviot sekä mahdolliset tekniset muokkaukset todennäköisesti virkatyönä, mutta arvioidaan jatkoaskelia osana hankekokonaisuutta
- JTS, TAE, LTAE; tarvittaessa hankkeen budjetointiin liittyvän tiedon tuottaminen
- Budjetointi ja sen seurantamenettelyjen kehittäminen yhteistyössä DVV/Poha
- Hankkeen vaiheistuksen ja tehtävien tarkempi suunnittelu ja dokumentointi
- Hankesuunnitelman päivittäminen ja ylläpito sekä yhteensovittaminen DVV:n ja Pohan kanssa
- Edistymiseen liittyvien raportointikäytäntöjen ja niihin liittyvän seurannan kehittäminen
- Riskienhallinnan seurantakäytäntöjen kehittäminen, riskien seuranta ja toimenpiteet erityisesti toiminnallisesta näkökulmasta
- Yhteistyö ja hankkeen kokonaisuuden johtaminen/ohjaaminen suhteessa DVV:hen ja Pohaan sekä muihin sidosryhmiin nähden (ml. ohjelmataso)

Lainsäädännön näkökulmasta edelleen edistettävät asiat: analyysit seuraavista:

- Miten prosessi sujui ja mitä oppeja jäi tulevaisuutta varten ja millaisia aikataulukehityksiä lainsäädäntöprosessi asettaa jatkotyölle?

- Lainsäädäntöprosessin aikataulukehyyksiin peilaten voidaan pohtia tarkemmin sisällöllisten asioiden työstämistä.
- Pyritään hahmottamaan erilaisia skenaarioita siitä, mitä pitää tapahtua missäkin kohtaa, jos HE:t halutaan voimaan tiettyinä ajankohtana. Tässä analyysissä huomioidaan myös eIDAS-asetuksen valmistelun eteneminen.
- Tarkastellaan myös vaihtoehtoa, jossa ehdotukset jaettaisiin aihekohtaisiin kokonaisuuksiin (esim. ulkomaalaisia koskevat ehdotukset, sukupuolittieto jne.).

Budjetti

Muuttuneella tilanteella on vaikutuksia hankkeiden budjettiin ja käytettävissä olevaan rahoitukseen. Koska kansallinen lainsäädäntö on rauennut, ei sen toimeenpanoa voida jatkaa eikä rahoittaa. Ohjelman rahoitus (ml. EU-pilotit) on sidottu Digitaalisen henkilöllisyyden hankkeen rahoitukseen. Tehdään erillinen selvitys rahoituksen käyttämisestä ylimenokauden aikana.

Digi- ja väestötietoviraston nostot

Digi- ja väestötietovirasto on lähettänyt valtiovarainministeriölle määräraahakemuksen, joka mahdollistaa kehittämisen jatkamisen nykyisessä laajuudessaan maaliskuun loppuun tai vaihtoehtoisesti sen keskeyttämisen. Määräraahakemukseen on saatu päätös valtiovarainministeriöstä. Digi- ja väestötietovirasto odottaa valtiovarainministeriöltä suuntaviivoja sen osalta, mitä tekemistä jatketaan ja miltä osin kehittäminen päätetään. Pääsääntöisesti Digi- ja väestötietovirasto on jatkanut tekemistä toistaiseksi ilman muutoksia. Ulkoisten palveluntarjoajien kanssa käynnissä olleet käyttöönottoprojektit (etätunnistus, tunnuslukulaite) on päätetty. Käynnissä neuvottelut käyttöönottoprojekteissa tehdystä työn kustannuksista sekä sopimusten jatkosta. Kaikki syksyn tuotantokäytön aloittamiseen liittyvät toimenpiteet (kriteeristön määrittäminen, auditoinnit, tuotannon aikainen tuki, tuotantoympäristö) on keskeytetty. Muiden toimintojen hallittu keskeyttäminen työn alla ja se valmistuu maaliskuun loppuun mennessä.

Poliisihallituksen nostot

27.2. järjestettiin valtiovarainministeriön, Poliisihallituksen ja sisäministeriön välinen kokous. Kokouksessa todettiin, että jo sidottuja kustannuksia ja tilaustöitä ei pureta, mutta uusia tilauksia ei ole mahdollista tehdä.

Keskustelussa täydennettiin tiedoksi ohjausryhmälle, että valtiovarainministeriö on lähettänyt Digi- ja väestötietovirastolle ohjauskirjeen digitaalisen henkilöllisyyden ja henkilötunnuksen uudistamisen toiminnan suunnittelusta 3.3.2023.

Keskustelussa tuotiin esille, että Eduskunnan aikataulullisista syistä johtuen lakiesitykset digitaalisesta henkilöllisyydestä ja henkilötunnuksen uudistamisesta eivät ehtineet tulla käsitellyiksi tämän vaalikauden aikana. Uudistuksen tarpeellisuudesta on kuitenkin laaja yhteisymmärrys ja toivotaan seuraavan hallituksen jatkavan esitysten viemistä eteenpäin.

Sari Liski esitteli hankkeen tilannekatsauksen ja riskit liitteen 2b mukaisesti.

Otettiin tiedoksi. Käytiin keskustelu.

4. Asiakastutkimuksen tulokset (liite 3)

Riitta Partala esitteli asiakastutkimuksen tuloksia.

Digitaalisen henkilöllisyystodistuksen käyttöönottoon liittyvän kyselytutkimuksen toteutti Digi- ja väestötietoviraston toimeksiannosta mediatoimisto dentsu Finland. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää kansalaisten odotuksia ja aikeita ottaa käyttöön digitaalinen henkilöllisyystodistus. Tiedot kerättiin Bilendi Oy:n ylläpitämässä M3 Paneelissa 2.-13.12.2022. Kohderyhmänä olivat 16–74-vuotiaat suomalaiset. Tutkimukseen vastasi 2500 vastaajaa, ja painotettuna se on valtakunnallisesti edustava otos sukupuolen, iän ja asuinalueen mukaan.

Tutkimuksen mukaan lähes kolmannes suomalaisista ottaisi digitaalisen henkilöllisyystodistuksen käyttöönsä. Ehkä-vaihtoehdon valinneita oli noin puolet vastaajista. Viidennes ei aio ottaa digitaalista henkilöllisyystodistusta käyttöönsä. Nuoret ovat halukkaimpia ottamaan palvelun käyttöönsä. Eniten kiinnostusta palvelua kohtaan on Uudellamaalla, Satakunnassa ja Pohjois-Karjalassa.

Kaikkien vastaajien tasolla tärkeimmiksi mielikuviksi nousivat helppokäyttöisyys, viranomaisen rooli palvelun tarjoajana ja tietoturva. Yleisimmät syyt, miksei palvelua haluta ottaa käyttöön, liittyvät epäilyihin tietoturvaa kohtaan. Palvelun ei myöskään koeta tarjoavan mitään uutta. Yleisimmät käyttötilanteet olisivat paketin tai passin nouto sekä iän osoittaminen.

Käydyssä keskustelussa lisättiin, että tutkimuksen tulokset ovat hyvää materiaalia myös seuraavan hallituksen hyödynnettäväksi. Pidettiin tärkeänä panostaa tietoturvaan vahvasti myös jatkossa.

Keskustelussa kysyttiin taustakysymyksistä, oliko taustakysymyksissä esim. pankkiasioinnista mobiililaitteella. Keskustelussa vastattiin, että taustakysymysten tukena oli videodemonstratio henkilöllisyystodistuksen käyttämisestä käyntiasioinnissa.

Keskustelussa täydennettiin, että seuraavassa kyselyssä olisi tarpeellista selvittää ulkosuomalaistenkin mielipidettä. Heillä on iso tarve asioida julkisissa palveluissa.

Keskustelussa vastattiin, että kyseinen tarve on tunnistettu hankkeessa.

Otettiin tiedoksi. Käytiin keskustelu.

5. Muut asiat (Jarkko Levasma)

Päätösesitys: Digi- ja väestötietoviraston rahoituspäätöksessä (VN/5693/2023, 27.2.2023) on kirjattu, että Digi- ja väestötietoviraston tulee tehdä yhdessä Digitaalisen henkilöllisyyden hankkeen kanssa suunnitelma siitä, miten 11,5 HTV:tä käytetään hankkeen nykyisessä tilanteessa ja mitä syntyy tuloksena. Esitys annetaan hankkeen ohjausryhmälle hyväksyttäväksi maaliskuun loppuun mennessä ja Digi- ja väestötietoviraston tulee raportoida rahan käytöstä.

Päätös: Päätettiin sähköpostikäsittelystä.

Keskustelussa kysyttiin Ukrainan kansalaissovelluksesta ja sen selvittämisestä? Keskustelussa vastattiin, että ukrainalaisia on tavattu muutaman kerran. Meillä haetaan teknisesti edistyneempää ratkaisua ja enemmän lompakkomaailmaa ja sellaista, joka toimii myös sähköisessä asiointissa. Heidän ratkaisunsa on perinteisempi. Ukrainalaisia organisaatioita (ml. DIIA, joka kehittää Ukrainan kansalaissovellusta) on mukana eurooppalaisten lompakkosovellusten LSP-pilotoinneissa. Esittelytilaisuus ohjausryhmälle voidaan järjestää tarvittaessa.

- Jäsenmuutospäätös tiedoksi (liite 4)
- Tulevat kokoukset: 13.4.,11.5. klo 12-14, 15.6., 31.8., 12.10., 23.11. klo 14-16.

Keskustelussa lisättiin, että tulevien kokousten tarkoituksenmukaisuus tulee pohdittavaksi, kun hankkeen jatkosta saadaan päätös.

Otettiin tiedoksi. Käytiin keskustelu.

6. Kokouksen päättäminen (Jarkko Levasma)

Kokous päättyi klo 14.23.

Liitteet

Liite 1 Pöytäkirja ohjausryhmän kokous 26.1.2023
Liitteet 2a-b Hankkeen tilannekatsaus
Liite 3 Asiakastutkimuksen tulokset
Liite 4 Jäsenmuutospäätös